Ի. ՏԱՐԻ 1907 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅԿԱ 18 ՄԱՐԵՐԻ 4382 – Հ. Տ. 25 ՄԱՅԻՍ 1890 – Ն. Տ. 6 ՅՈՒՆԻՍ 1890 – ՀԻՃՐ. 19 ՇԻՎԱԼ 1307 — ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂԿԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده
اوره‌سى ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՈՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ՓԱՐԱ

ԳՐՈՒԹԻՒՆ
... 150
... 90
... 40
... 900
... 100
... 50
... 25

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՕԼԻՍ, ... ՄԱՅԻՍ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՍՈՒՀԵԱՑ ԴԵՐԸ. ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՖԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ֆրանսացի Միապետականք վարանեալ մնացած են։ Հանրապետութիւնը կոչծանելու համար ամէն բան ըրին, բայց չյաջողեցան։ Երբեմն Շանպոռի կոմսին սպիտակ դրօշը պարզեցին։ յետոյ Փարիզի կոմսին տնօրինութեան ներքեւ համախմբեցան։ Պահ մը յոյսեր դրին Մաք Մահոնի վրայ։ յետոյ Գուլանժէի յարեցան։ Բայց Ֆրանսացի ժողովուրդը կարծուածէն աւելի գործնական մտաց տէր է։ Փարիզի թեթեւսոլիկներուն պէս չի մոռծեր։ Խաղաղութիւնն ու հանդարտութիւնը կը սիրէ։ սրամիտ աշխատասէր, չահասէր, խնայասէր, մինչեւ իսկ կծծի ժողովուրդ մ'է։ Այսպիսի ժողովուրդ մը պեռական յանախակի փոփոխումներէ չի կրնար ախորժիլ։ Հանրապետականք շատ անիսկիք բաներ ըրին, զորս Միապետականք կրնային արդիլել, եթէ անկեղծապէս Հանրապետութիւնն ընդունած լինէին իրրեւ հաստատեալ ձեւն երկրին կառավարութեան։ Յայնժամ Միապետականք կը զօրացնէին չափաւոր Հանրապետութեան տարին, ասպարէզն Արմատականաց չէր մնար, և Ֆրանսա առաւել գոհացուցիչ կերպիւ կը կառավարուէր։ Անկախ մնաց տէր Միապետականք ոմանք կը ճանչեն իրենց կուսակցութեան այս սխալն, և մանաւանդ անցեալ աշնան երեսփոխանական ընդհանուր ընտրութիւններէն ի վեր, լրագրութեան և խորհրդարանին մէջ յորդոր կը կարդան իրենց կուսակցութեան՝ չափաւոր Հանրապետականներուն ոյժ տալու։ Բայց այս խնամտուն Միապետականաց յորդորները ձայն բարբառոյ յանապատի կը մնան։

—Պատճառ։

—Նախ որ Ֆրանսացւոց ազգային բնաւորութիւնն այնպէս է որ պարտութեան մը համակերպիլ չեն գիտեր։ Միապետականք կը դժկամակին յարիլ դրութեան մը որուն թիւնամի եղած են իրենց ծնունդէն ի վեր, զոր իրենց բովանդակ կենաց մէջ պախարակած են իրրեւ ապետարեր և անպատուաբեր։

Բայց աւելի մեծ պատճառ մը որով Միապետականք չեն կրնար համակերպիլ Հանրապետութեան՝ կանայց ընդդիմութիւնն է։

Միապետական հրապարակագրեր իրենք կ'ըսեն որ եթէ չլինէր միապետական երեւելի տիկնայց հակառակ ազդեցութիւնն, այժմեան միապետական երեսփոխանաց ու ծերակուտականաց կէսն հանրապետական կառավարութեանն դատաւոր քուէ կուտային։ Եթէ չլինէին միապետական տիկնայք, միապետական լրագրքն այնքան հակահանրապետական լեզու չէին բռներ։ Միապետական երեսփոխանք, ծերակուտականք և հրապարակագիրք ամենայն կատաղութեամբ կը մաքառին Հանրապետութեան դէմ՝ մի միայն միապետական տիկնայց հաճոյանալու համար, կամ որովհետեւ չեն կարող տակալ անոնց ազդեցութեան։

Երբ Խորհրդարանի միապետական անդամ մը հանրապետական վարչութեան նկատմամբ արդար ընթացք մը բռնել մտադրէ, ահա իրեն դէմ կը կանգնին իւր կին, իւր քոյր, իւր դուստր, կամ իւր մօրաքոյրի սկզբան դէմ կը դնէ այս կնոջական ազդեցութեան, Ազգին շահն ի մէջ կը բերէ, արտաքին կացութիւնը, քաղաքականութեան պահանջումները. բայց ի վերջոյ կը զիջանի՝ համախումբ ընտանիքին բանադրանաց առջեւ։

«Ի՞նչ ըսել է ոյժ տալ պատեհական կառավարութեան մը, կուսակից լինել Ժիւլ Ֆէրրիի, որ կաթոլիկ կրօնաւորներն արտաքսեց, որ Ոիգուիմները վռնտեց Ֆրանսայէն։ Խե՜ղճ մարդ, եթէ խիղճ չունիս, դէթ զա՛ղդ ալ չես մեղքար։ Ի՞նչպէս պիտի ամուսնացնենք աղջիկներս, երբ ամէն ոք՝ տեսնելով որ Հանրապետականներուն յարած ենք՝ զմեզ այլեւս չընդունին բարձր դասու դահլիճներուն մէջ։»

Եւ խեղճ մարդը, պարտեալ, կը հարկադրի Հանրապետականներուն դէմ խօսիլ. կը շարունակէ հարուածել զՊ. Ժիւլ Ֆէրրի և կրօնաւորաց արտաքսման անօրինութիւնն, իբր թէ անկէ ի վեր կարեւորագոյն փոփոխումնք տեղի ունեցած չլինէին Ֆրանսայի մէջ։

Միապետական հրապարագիր մը, որ կը ճանչէ միապետական կանայց այս ազդեցիկ դերը ներքին քաղաքականութեան մէջ, կ'ըսէ։ «Ցանցանքը կամ-պէթիթային է որ՝ կրօնային կիրքերը զրգռելով՝ պատերազմի դաշտին վրայ բերաւ իդեական զօրաբանակն, որ Հանրապետութեան համար աւելի եւս ահարկու է քան որչափ Ցահոռէի Ամբոխնք չեն Ֆրանսայի համար։ Կանայց ի քաղաքական ասպարէզ մտնելը մեծ դժբախտութիւն մ'եղաւ ֆրանսական ազգին համար։ զի կինը, զգացմամբ տոգորեալ էակ, ո՛րչափ սքանչելի է ընտանիք մը վարելու, ազգատներ սփոփելու և հիւանդներ խնամելու համար, նո՛ր նչափ վտանգաւոր է երբ քաղաքականութեամբ պարապիլ սկսի։ Տիկնայք ոմանք բարձր դիրք մը կը պահեն, կը ծառայեն կրօնի դատին՝ առանց յասպարէզ իջնելու։ բայց ադանք վեհոգի արարածներ են, դերազանց էակներ են, և Աստուած շատ չի ստեղծեր անոնց նմանները։»

Սա եւս ստոյգ է որ եթէ Ֆրանսուհիք չատ մը յիմարութիւններ գործել կուտան Պահպանողականներուն կամ Միապետականներուն, միւս կողմէ հանրապետական տիկնայք երբեմն կը կասեցնեն Հանրապետականները ծայրայեղութեանց ու գայթակղութեանց ճամբուն մէջ։ Մինչ ի Փարիզ Սէն-Ժերմէնի և Սէնթ-Օնօռէի պերճ արուարձանաց դքսուհիք իրենց տրերը կը մղեն դէպ ի հակահանրապետական ծայրայեղութիւն, Ցիկնայք Ֆլոքէ, Տը Ֆրէսինէ, Ռիպօ և այլք միւս կողմէ թող չեն տար իրենց ամուսնոց՝ չափազանց վիրաւորել եկեղեցին և եկեղեցականութիւնն, որպէս զի իրենք եւս կարենան ընդունիլ այն պերճ դասու դահլիճներուն մէջ յորմէ կ'ախորժին այնքան։

Պահպանողական հրապարակագիր մը, որ Միապետականաց սխալներն իրենց երեսին կը զարնէ շարունակ, կը հարցուցէ. «Ի՞նչ կը կարծէք, եթէ ամուսնացած լինէք, եթէ աղջիկ զաւակ մ'ունենայի ընկերութեան ներկայացնելու, պահպանողական կուսակցապետներուն դէմ կը դրէի՞»։

Այս երեւոյթ Ֆրանսայի յատուկ չէ սակայն։ Փորձեալ ճշմարտութիւն է թէ ամէն երկրաց մէջ կանայք աւելի աւանդապահ են քան այրերն։ Ասոր պատճառն ալ անհասկնալի բան մը չէ։ Թող թէ առնական միտքն աւելի յանդուգն է և կարծիք փոխելէ ան՝քան չի խորշիր, կանայք ընդհանրապէս սահմանափակ չրջանակ մը մէջ կ'ապրին, ուր՝ ընտանեկան յարկին մէջ՝ աւանդութիւնք լաւագոյնս կրնան պահուիլ, քան արտաքին աշխարհին մէջ, ուր այրն օրն ի բուն ամէն տեսակ տարերաց, ամէն տեսակ կարծեաց հետ ի հաղորդակցութեան կը դտնուի, և հետեւապէս կ'ազդուի։ Լեզուի մասին ալ այսպէս։ Ընտանեաց ծոցին մէջ կը պահուի ազգային լեզուն, որ այն ապաստանարանէն դուրս՝ տիրող տարրին դերիշխանութեան ներքեւ՝ կ'ընկճի և կ'անհետանայ տակաւ տակաւ, երբ կը զօրեն անպատուպարագայք։ Այսպէս, արք որք իրենց կենաց մեծագոյն մասը տունէն դուրս կ'անցուցանեն՝ կը մոռնան ազգային լեզուն, և երբ օր մը՝ փոփոխեալ պարագայից մէջ՝ վերստին կը դտնեն զայն, կրնան ըսել թէ իրենց մարց և կանայց կը պարտին զայն։ Այս ճշմարտութիւնք ա՛չ միայն Արեւմտեան Եւրոպոյ այլ և Արեւելից մէջ փորձուած են դարերէ հետէ։

ԻԿԱՒԿԱՍԻԱ

Տփղիսէ մայիս 29 թուով կը հեռագրուի թէ Կարսի դաւառին մէջ, յՕլթի, կատաղի կռիւ մը տեղի ունեցաւ սահմանագլխոյ յեղուզակներուն եւ մաս մը ռուս զօրաց միջեւ։ Եղեղուզակներն, որոցմէ երեք հոգիք սպանեցան և մին վիրաւորեցաւ, յաջողեցան փախչիլ ազատիլ։ Ռուսաց կողմէ մաքսային պաշտօնակալ մը սպանեցաւ և երկու խաղաներ վիրաւորեցան։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Կը հերքուի այն լուրթէ Աւստրիոյ նախարարք իրենց վերջին խորհրդին մէջ որոշեր են զի Ֆրանց Եղբէք կայսր թագ դնէ իրրեւ Պոհեմիոյ թագաւոր։ Վիեննայի կառավարութիւնն այս խնդրով չի զբաղիր այժմ։ որովհետեւ արդէն որոշուած է թէ Փրակայի մէջ թագադրութեամբ կարելի չէ վերջապէս Պոհեմիոյ ազգութեանց կուսուցն, և ընդհակառակն վախ կայ թէ՝ երբ Ֆրանց Եղբէք կայսր ինքզինք Պոհեմիոյ թագաւոր հռչակէ՝ Մաճառք կրնան դժգոհիլ և երկրակ դրութեան փոփոխումը պահանջել։ Ֆրանց Եղբէք այժմ Աւստրիոյ կայսր և Հունգարիոյ թագաւոր է, որով Տէրութիւնն երկու հաւասար մասերու բաժնուած է, և երբ այս երկրակ դրութիւնն երրեակ դրութեան մը վերածել փորձուի, Մաճառք իրաւունք ունին այս փոփոխութեան հաւանելու կամ ոչ։ Զուգեկով Սլաւաց գօրանալն Հապսպուրկեան Տէրութեան մէջ, Մաճառք միշտ հակառակած են այնպիսի փոփոխութեան մը, և առ այժմ հաւանական չէ որ եւս կենան իրենց հակառակութենէն։

ՊԱՂԿԱՆԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Պելկրատի աւտրեան դեսպան Զօր. Պառոն Փոն Թէօմմէ, որոյ Վիեննա երթալը ծանուցուեցաւ, Կայսեր ներկայանալով բերանացի տեղեկութիւններ տուաւ Սերպիոյ կացութեան վրայ և հակաւտրեան վերջին ցոյցին վրայ, որուն առիթ տուաւ համաստաւեալ սերպ թերթի մը խմբագրապետին յանցարկուութիւնը։

Պառոն Փոն Թէօմմէ առ այժմ չպիտի վերադառնայ Պելկրատ, և զրոյց կայ թէ Կ. Պոլսոյ աւտրեան դեսպանատան խորհրդական Պ. Փոն Շիգել իրեն յաջորդ պիտի կարգուի Սերպիոյ մայրաքաղաքին մէջ։ Այս զրոյց տուողքն թէ ոչ, սա ճշմարիտ է թէ Վիեննայի կառավարութիւնն հարկ կը համարի ազդեցիկ դեսպան մ'ունենալ ի Պելկրատ, և այլեւս զիջողութեամբ չվարուիլ սերպ կառավարութեան հետ, որ բոլորովին հակաւտրեան ուղղութեան մը կը հետեւի։

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՍԽԱԼ ՄԸ

Փարիզեան լրագրաց մէջ արտաքին գէպքերու և խնդիրներու մասին ճշդութիւն շատ չի փնտռուիր։ Արտաքին իրերու մասին տգիտութիւնն իսկ մաս մը Ֆրանսացւոց պարծանքն է։— Բայց հետեւեալ սխալը տեսակին մէջ բաւական հետաքրքրաշարժ է։

Ֆէյ-ռէյի յունիս 1 թուով թերթին մէջ, զոր երեկի Սուրհանդակը բերաւ, (իբր թէ) Պերլինէ եկած սա հեռագիրը կը կարդանք.

«Այսօր հրէից տարի է յորմէ հետէ Ֆրեդերիկ Բ. ի գահ բարձրացաւ։...

«Վիլհէլմ կայսր այս առթիւ Ֆրեդերիկ Բ. ի գերեզմանին վրայ պսակ մը դնել տուաւ սա արձանագրութեամբ.

«Ի չէր տարի հրէից տարի։—Վեր հրէ-ռէյ տարի-ռէյ ֆոհոլ-ըմրեռ իրէյ։»

Արդ. Մեծն Ֆրեդերիկ (Ֆրեդերիկ Բ.), —որ զաւակ չունենալով ա՛յ մեկու պաղն եղած է ապաքէն, —1712ին ծնած և 1786ին մեռած է։ Ուրեմն, չորս տարիէ հետէ թաղուած էր անդ ի Փոցտամ երբ Ֆէյ-ռէյի թղթակիցն —և այն ալ Պերլինի թղթակիցը — Բրուսիոյ գահը կը բազմեցնէ զնա։

Մեծն Ֆրեդերիկ 1740ին ի գահ բարձրացաւ, և մայիս 1931ին ստիպ 150 տարի էր իւր գահակալութենէն ի վեր։

Այս ժամանակագրական սխալէն կը հետեւի նոյն իսկ արուած լուրին սուտութիւնը։—Վիլհէլմ Բ., որ ա՛ւ է դպրոցականի մը չափ գիտէ ինչ որ ֆրանսացի թղթակիցը— կամ խմբագիրը—կ'անգիտանայ, անցեալ չարաթ օր պսակ մը դրած չի կրնար լինել Ֆրեդերիկ Բ-ի գերեզմանին վրայ՝ նորա գահակալութեան հարիւրամեկին առթիւ, այն դերազանց պատճառաւ որ այդ արարողութիւնն 50 տարի յառաջ կատարած էր արդէն ուրիշ թագաւոր մը Բրուսիոյ։

ԿԱԹՈԼԻԿՆԵՐՆ Ի ՊԱՒԻԵՐԱ

Իշխան–Խնամակային կոթողի ընթացքն ընդդէմ կղերամիտ կուսակցութեան՝ փոփոքեալ արդիւնքն ունեցաւ։ Կաթոլիկ չափաւոր կուսակցութիւն մը կը կազմուի խնամակային հավանաւորութեան ներքեւ։ Կը յիշուի թէ խնամակայն արդիլած էր Գերմանիոյ կաթոլիկներուն ի Միւնիխ մեկ մեծագրած ընդհանուր ժողովն։ Ցարչ անտի, և մանաւանդ բողոքական քաղաքաղէտի մը կաթոլիկ Պաւիերայի նախարարապետ կարգուելէն ի վեր, չափաւոր դաղափարաց տէր կաթոլիկ երեսփոխանք բաժնուեցան իրենց ծայրայեղ պաշտօնակիցներէն, և ընդառաջնորդութեամբ կոմս Փանբաս Փրէյսինկի, նոր կուսակցութիւն մը կազմել ձեռնարկեցին։ Յայտարարութիւն մը կը հանեն, հռչակելով թէ Պաւիերայի կաթոլիկները պէտք չէ հետեւին այնպիսի կղերամիտներու որք՝ չարունակ քաղաքային իշխանութեան դէմ պայքարելով՝ նոյն իսկ իրենց եկեղեցւոյն չահերը կը վտանգեն։

Իշխան-Խնամակայն իր մնամնարեալ կիսանդրին նուէր զրկեց առ հրաժարեալ Վարչապետն Պառոն Փոն Լուց։

ՊԻԶՄԱՐԿԵԱՆ ԱՐԱՐՔ ԵՒ ԶՐՈՅՑՔ

Գերմանիոյ մէջ օրուան խնդիրն է թէ կառավարութիւնը թող պիտի տա՞յ որ Պիզմարք իշխան ինքզինք երեսփոխանական ընտրելի առաջարկէ Փոցտամի ընտրական չրջանակի մը մէջ։ Կառավարութիւնը սովորաբար չի միջամտեր ընտրելիներու խնդրոյն։ Բայց Պիզմարք հասարակ մահկանացու մը չէ։ Վիլհէլմ Կայսր որ մնալն կը դիտէ խորհրդարանական կացութիւն, անշուշտ պիտի չուզէ որ Պիզմարքի պէս հսկայ մը երթայ բազմիլ ընդդիմադիր կուսակցութեան մէջ, և խաղալիկ մը դարձնէ իւր նախարարներն ու ներկայացուցիչները։

—Կոմս Հէրպերթ Պիզմարք վերսայլ դնաց՝ յայտնելու թիւն այն տան ուր բնակած էր իւր հոր հետ, 1870–71ի պատերազմին ժամանակ, պատմական տուն ուր ֆրանքֆուրդեան հաշտութիւնը կնքեցաւ։ Այն տուն ֆրանսուհւոյ մը սեփականութիւն է, որ Հէրպերթի կոմսին թոյլատրեց միայն կէս ժամու չրջագայութիւն մը պարտիզին մէջ, ուստից կոմսը գիտեց իւր նստած սենեակները, բայց չկրցաւ ներս մտնել։ Այս տիկին օտարազգիներուն թոյլ չի տար իւր տունը պտրտիլ, թէեւ իւր ազգակցաց նկատմամբ շատ հիւրասէր է, և նոյն իսկ Պիզմարքի մը հանգէպ իւր կանոնէն չչեղեցաւ։ Աւտրիկ դովելի հպարտութիւն մը։

ՔՈՇՈՒԹԻ ԽՆԴԻՐԸ

Հունգարիոյ երեսփ. ժողովն 80ի դէմ 219 ձայնիւ մերժեց ծայրայեղ ձախակողմեան կուսակցութեան ծրագիրն, որով կը խնդրուէր մաճառ ազգայնութեան օրէնքին փոփոխումը։ Հետեւապէս, Քոշութ, 1848ի մաճառական յեղափոխութեան ազգային մեծանուն պետն ու դիկտատորը, զրկուեցաւ իւր մաճառական քաղաքացիութենէն։ Նախարարութիւնը մերժեց ամէն բացատրութիւն ի նպաստ Քոշութի։ Նախագահ վարչապետ Պ. Թիսա յայտարարեց թէ Թագաւոր-կայսր հետ համաձայնութեամբ ըսած էր անցեալ աշնան թէ Քոշութ մաճառ քաղաքացւոյ իրաւունքն ու հանգամանքը պահած է դեռ։ եթէ նամակ մը գրելով այդ առանձնայնորհութիւնը դեռ եւս պահելու բաղձանք յայտնէր, ամէն բան կը տնօրինուէր։ Բայց Քոշութի նամակ մը գրելով յայտարարեց թէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արդի երկրակ դրութիւնը չի ճանչնար, թէ իւր սկզբունքն եղած է միշտ բացարձակ անկախ տեսնել զՀունգարիա, թէ օրինաւոր չի համարիր Հունգարիոյ այժմեան կառավարական դրութիւնն, և այնպիսի Պետութեան մը քաղաքացի լինելու փափաք ալ չի տածեր։ Այս նամակաւ Քոշութ ինքզինք բոլորովին զրկեց կառավարական բարեացակամութենէն։ Շատ խրոխտ ազդասէր մը, արդարև։

ԹԱԼԼԱՆԻ ՑՈՒՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Շատ տարիներէ ի վեր ամենայն հետաքրքրութեամբ կը սպասուի Թալլանի (կամ Թալլյանի) Ցուցագրութեանց հրատարակման։ Այս երեւելի գիւանագէտ (որուն ի Հայս կենսագրութիւնն հրատարակած է վաղամեռին Ղ. Յովակիմեան,) որ Մեծին Նափոլէոնի իշխանութեան օրով և յետ անոր անկման արքայական իշխանութեան օրով իւր ճարտար քաղաքագիտութեամբ դարուս մեծագոյն գէմքերէն մին հանդիսացաւ, ստուար յիշատակագրեր թողած է ձեռագիր, պայմանաժամ որոշելով, յորմէ ետքը միայն կրնային հրատարակութեան տրուիլ։ Այն պայմանաժամ լրացած է, բայց ժառանգորդք դեռ եւս կը վարանէին։ Թաղին Փարիզեան թղթակից Պ. որ Պլովից քանի մը փոքրիկ հատուածներ հրատարակելով, ցոյց տուաւ թէ մինչեւ վերջը գաղտնի չեն կրնար պահուիլ այս հետաքրքրաշարժ գրութիւնք, և հրաւիրեց

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՕԳԴԱՎ ՖԷՕՅԷ

ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՈՅ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊՍԻՏԻ

—Բարեկամս, ըսաւ պառոնուհին զբաւարթ դէմքով մը, պէտք չունիմ հարցուարթ դէմքով մը։ Ուրիշ անգամ մը ինչ ընտրութիւնդ բրած լինցուցածնելու որ ընտրութիւնդ բրած լինցուցածնելու։ Ժամանակէ մը ի վեր Մարիան ալ ես։ Դէ՛ հիմա՝ Դէ՛ հիմա՝ Դէ՛ հիմա՝

Թագաւորի գրական ժառանգորդները՝ փութալ ի լոյս ածել։

Այժմ կը ծանուցուի թէ անուանի գիւանագէտին Ռուշդրու-Թիւնք յոլս հատոր պիտի կազմեն, և երկու հատոր Ները գէպի տարուցս վերջը պիտի հրատարակեն ի Փարիզ Քայման Լէվի տպարանէն, որ այս մտօք պայմանագիր մը կնքած է Պրոյլի դքսին հետ։ Իրրեւ հիշնակութեան իրաւունք մեծակշռամար մը ստացած է դուքսն, և արդէն բարեգործական նպատակի մը յատկացնել զայն։

ԷՕԺԷՆԻ ԵՒ ՖՐԵՏԵՐԻԿ ԿԱՅՍԸՐՈՒՀԻՒ

Էօժէնի Կայսրուհին հրաման տուաւ ապարանքի մը շինութեան համար, որ պիտի բովանդակէ իւր մասէն փուռնջ մը, և պիտի զարդարուի թանկագին քարերով։ Կայսրուհւոյն Մոնթիժօ ագուռական գերդաստանին զինանշանը ձեւացնելով։ Այս ապարանքը պիտի նուիրէ Ֆրեդերիկ Կայսրուհւոյն։

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ ԴՍՏԵՐ

Ֆրանց Եոզէֆ Կայսր հրամայեց որ յունիս 16ին կատարի իւր դստեր Վալէրի արքիդքսուհւոյն ամուսնութեան առթիւ գահանառանգութեան ամէն իրաւունքէ հրաժարման արարողութիւն։ Այս արարողութիւն վերապահեալ էր օտար իշխաններու հետ ամուսնացող արքիդքսուհիներուն, մինչ Վալէրի արքիդքսուհին իւր հօրեղբօրորդւոյն Սալվաթոռ արքիդքսին հետ կ'ամուսնանայ։ Թէեւ ցայս վայր չատուգուեցաւ այն իւր թէ Ֆրանց Եոզէֆ Կայսր Գերմանիոյ երիտասարդ Կայսեր երկրորդ որդին իրեն գահաժառանգ ընդունիլ կը մտադրէ եղեր, բայց միւս կողմէ ակներեւ է թէ ծերունի Կայսրը մեծապէս կը զրաղի իւր յաջորդութեան խնդրով։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Առաջնորդական վիճակաց վերակազմութեան և մանորէից ընդհանուր բարեկարգութեան համար Ամեն։ Ս։ Պատրիարք Հօր կողմէ պատրաստեալ Մրագիրը քննելու պայմանով Թառն ժողովոյ կողմէ կարգեալ յանձնաժողովն հրաւիրեալ է ի նիստ գ։ մարիլ յայսմիկայ երկուշաբթի օր ի Պատրիարքարան։ Յանձնաժողովոյ անդամոց ղրկուած է նաև նոյն Մրագրէն տպագրեալ մէկ մէկ օրինակ։

Սոյն յանձնաժողովս կը կազմեն կրօնական ժողովէն՝ Դեր։ Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց, Արժ։ Յովհաննէս Ս։ վարդապետ Արշարունի ու Արժ։ Տ։ Յովհաննէս Աւագ քահանայ Մկրեան, Քաղաքական ժողովէն՝ Մեծ։ Յովհաննէս Էֆէնտի Կրճիկեան, Վանորէից Խորհուրդէն՝ առենապետ Ամեն։ Խրիմեան Սրբազան, Ուսումնական Խորհուրդէն՝ առենապետ Ազն։ Տոքթ։ Թիրեաքեան Էֆէնտի և Տընտեսական Խորհուրդէն՝ առենապետ Մեծ։ Միհրան Էֆէնտի Սեթեան։

Խառն ժողովոյ որոշմամբ՝ սոյն յանձնաժողովոյ անդամ կարգուած են նաև Դեր։ Մելքիսեդէկ եպիսկոպոս Մուրատեան, Դեր։ Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէքսիճեան, Պատրիարքական Փոխանորդ Դեր։ Ներսէս Ս։ վարդապետ Արսլանեան և Արժ։ Տ։ Սահակ Աւագ քահանայ Տ։ Սարգսեան։

Կը լսենք թէ Կրօնական ժողովն իւր վերջին նստին մէջ որոշած է ընդունիլ Մարսիլիոյ հոգեւոր հովիւ Արժ։ Տ։ Սահակ քահանայի հրաժարականն և ի մեծով ուրիշ եկեղեցական մը պիտի ղրկէ անոր տեղ։

Ամեն։ Ս։ Պատրիարք Հօր կողմէ գաւառաց մէջ սահմանադրական ժողովներ կազմելու համար ղրկուած շրջաբերականին վրայ Տրապիզոնի եւ Կուտինայի մէջ քաղաքական ժողովոց ընտրութիւնք կատարուելով, տեղեկագրուած են ի Պատրիարքարան։ Քաղաքական ժողովն եւս իւր վերջին նստին մէջ վաւերացուցած է այդ ժողովոց ընտրութիւնները։

Հ։ Ղեւոնդ Այիշանի Յոբելեանին առթիւ ուղղեալ շնորհաւորական հեռագրոց մէջ, որք հրատարակուեցան երեկի թուով, Աշխարհի 3րդ էջի 5րդ սիւնակի մէջ երեւցած 7րդ հեռագրի ճիշդ բնագիրն է հետեւեալը։

Կ։ ՊՈԼԻՍ, 13/25 մայիսի 90

Եմրագրութիւն Բազմաւէպի ի Ս։ Ղազար Վենետիկ։

Երիտասարդութիւն և ծերութիւն միացեալք՝ Ձեր հոյակապ յոբելեանին առթիւ, միաբանութեամբ ճանաչեն ի ձեզ, սիրեցեալ և մեծարեալ Հ։ Ղեւոնդ Այիշան, զայրն մեծանանձար որ անմահացուց զքանասեղծութիւնն, գնահատութիւնն և զաւերակս բնավայրին մերոյ։

(Բազմաթիւ ստորագրութիւն։)

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Ամբիկոյի ընկերական հեղինակի մը այս բնոյթ գործին առաջին մասը, ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱՌ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՍ, ոգառած է, և սակաւաթիւ օրինակներ մնացած են երկրորդ մասէն, ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱՌ ՕՐԻՈՐԴՍ, որ կը ծախուի 5 գրուշի։ Կեդրոնատեղի Պատարագի Դրատան։ Ի մեզ կը հրատարակուի երրորդ և վերջին մասը, ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱՌ ՆՈՐԱՊԱԿ ԱՄՈՒՍԻՆՍ։ Իւր բարոյական ու չատ դրգիռ պարունակութեամբ, ամէն ընտանեաց դրագարանները մէջ գտնուելու արժանի է այս գործ, որ աշխարհաբար մաքուր թարգմանութեան և գեղեցիկ ոգեորութիւնն ու կոչմն եւս մեծապէս գնահատուած են։ 485 2—5

ՀԱՅՐԻԿԻ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ

Ամեն։ Խրիմեան Հայրիկ, իւր եօթանասնամեակին առթիւ Ռուսիոյ Հայերէն ոսոցած շնորհաւորական բազմաթիւ հեռագիրներուն ի պատասխան, Մշոյ և Աչիշ-Էֆենի խմբագրաց ուղղած է հետեւեալ երկու նամակները, զորս կ'արտատպենք նոյն թերթերէն։

Մեծապատիւ խմբագիր Մշոյ լրագրոյ։

Ընդունած եմ արդէն հեռագիրդ, որ կը շնորհաւորէր ծեր հասակիս եօթանասնամեակը։ ուստ՝ մինչ այդ ժամանակիս հասած եմ։ Գիտէ՞ք զի ես ուշամեռաց մի մարդ եմ դարձել, որ չեմ կարող միտ բերել անցելոյն հաշիւը։ զի մոռացմանս խորհուրդ զիս միշտ զէպ յապագայն կը տանի։ Չէի ուզեր նաև կեանքիս հաշիւ տեսնել և յուշ բերել ըստ Սաղմոսին, թէ «Ոչ ոք ինչ պակասեալ է յինէն»։

Դուք և համայն Ռուսահայոց գրական և ընկերական դասեր ձայն տուին ինձ՝ ինչպէս մի պատգամաւոր հրեշտակ՝ թէ լրացաւ մեր եօթանասնամեակի շրջանը։ Շնորհաւորելով հանդերձ, ինձ լոին կերպով կ'ինամցնեն Մարգարէին բան, թէ «Հրամանն տուր վասն ման քո, զի մեռանիս և ոչ կեաս»։

Մեծապատիւ խմբագիր, Հայրիկի սրտէն բուսած այս բանի սերմեր սար ու լից Մշոյ էջ գոգը, թող տանի ցանէ Ռուսահայոց ժողովուրդի դաշտեր և յայտնել նոցա իմ խորին շնորհակալութիւնս այն ամէն հայրենասիրաց դասին, որ քան զմեր աշխարհ արքուն լինելով փութացեր են մեր եօթանասնամեակ շնորհաւորել։

Իսկ ես զգալով փոխադարձ պարտք՝ կ'որհնեմ այն ազնուասիրտ բարեկամաց կեանք և ընդ այս հայոյն Ռուսահայ ազգայնոց յառաջդիմութեան և բարգաւաճման համար կը մնամ միշտ ազօթարար ի Տէր։

ԵՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ

1890 Թ։ 25 Ապրիլ։ Կ։ Պոլիս

* * *

Մեծապատիւ խմբագիր Աշխարհի պատկերազարդ շաբաթ թերթի։

Միշտով զՀայրիկ և նորա եօթանասնամեակի շրջանը, կը շնորհաւորէք նորա ծերութեան հասակը։ Ուստ՝ ես այդ հաշիւը մոռացած էի, զի մեր կեանքը հաշիւ չունի, և ոչ ոք մ ր աշխարհէն ինձ յիշեցուցն մինչ չը գիտէ՞ք թէ մեր աշխարհի մէջ կեանքի հաշիւը չը կայ։

Թոյլ տուր, որ ես էլ քո նոր փառաւոր ձեռնարկութիւն շնորհաւորեմ։ Ուրախ եմ և շատ ուրախ պատկերազարդ Արժագանգ թերթիդ նորափայլ հրատարակութեան, որ մինչեւ ութերորդ թերթ մեզ հասաւ։

Գիտէ՞ք ես շատ սիրահար եմ պատկերներու, մանաւանդ երբ այդ պատկերներ Աստուածաշունչ գրոց և Աւետարանի հրաշալեաց վերաբերին։ Եւ դուք խմբատուն խորհրդով երկնային մասն երկրին հետ կը խառնէք որպէս զի ժողովուրդ ոչ միայն գեղարուեստով սքանչանայ այլ և հոգին տուրբ կրակով վառի։ Ոչ միայն ինձ այլ և համայն ազգին ո՞րչափ սիրելի են մեր հայրենեաց վանքերու հոյակապ տաճարաց պատկերներ, ինչպէս Հաղարծնի վանուց պատկեր։

Իսկ ես կ'որհնեմ զձեզ և ձեր այդ ձեռնարկութիւն, որ տակաւ տակաւ ամի և զարգանայ և նոր ոգի ներշնչէ մեր ազգին։ Վասն ձեր միշտ աղօթարար

Կ։ Պոլիս ԵՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ

1890 Թ։ 25 ապրիլ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Բուէնոս Պէյրէսի աստիճան տրուեցաւ Կիսմիլճինէի կառավարիչ Հիւսէյին Բիւշրի պէյի։

— —

Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կարս։ Թանդարանին տնօրէն Համտի պէյի, Սուլթանիյէ վարժարանին տնօրէն Իսմայիլ պէյի, Մէարիֆի ժողովոյ անդամ ու բարձրագոյն վարժարանաց տնօրէն Ազիզ պէյի և Կրթական Նախարարութեան հայուսակալ Մազհար պէյի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Մէարիֆի ժողովոյ անդամներէն Զէյնիլապէտին պէյի, Մէարիֆի քննիչ ժողովոյ անդամ ու առաջին քարտուղար Վէհիպի պէյի, նոյն նախարարութեան դիւանապետ Ալի Ղալիպ պէյի, նախնական վարժարանաց վարչութեան առաջին քարտուղար Մուսթաֆա պէյի և դիշերոթիկ ու ցերեկեայ տղոց արհեստական վարժարաններու տնօրէն Ազիզ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Մէարիֆի ժողովոյ անդամ Արիսթոքլէս էֆէնտիի, ոչ-իսլամ վարժարանաց քննիչ Ապտուլլահ Հասիպ էֆէնտիի, Մէարիֆի քննիչ ժողովոյ անդամ Իպրահիմ էֆէնտիի, նախնական վարժարանաց վարչութեան տնօրէն Հագգը էֆէնտիի և երկրորդական վարժարանաց տնօրէն Ապտիւլլաթիֆի էֆէնտիի։

Զորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ բարձրագոյն վարժարանաց վարչութեան առաջին քարտուղար Բիւհթի պէյի և Իրաւագիտական վարժարանին տնօրէն Ալի Ղալիպ պէյի։

ՇԱՔԻՐ ՓԱՇԱ

Կրէտէի կուսակալի փոխանորդ և աշտարակաւոր հրամանատար Շաքիր փաշա երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս ժամանեց Մախսուսէի Ալ Սէդ Փաշա շոգենաւով։

Ն։ Վսեմութիւն ուղղակի կայսերական պալատ գնաց և Վեհ։ Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունենալով, արժանացաւ կայսերական մասնաւոր մեծարանաց։

Շաքիր փաշա Կրէտէի վիճակին վրայ ինչ ինչ տեղեկութիւններ հաղորդեց Վեհ։ Սուլթանին։

Վեհ։ Սուլթանը իւր շնորհած իմ թիւզի ականակուռ պատուանշանը մէկ քանի օրէն անձամբ պիտի յանձնէ Շաքիր փաշայի՝ սովորական արարողութեամբ։

Շաքիր փաշայի հետ մայրաքաղաքս եկած են նաեւ Ֆէրիդ Իպրահիմ ու Հագգը փաշաները։

— —

ՆՈՒԼԻՐՔ ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԻՆ

Պարսից Վեհ։ Շահն ազամանդազարդ ծխատուփ մը նուէր զրկած է Աբդուլքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ։ Յարութիւն փաշայի, և ազամանդեայ ծանրագին մատանի մը՝ Ն։ Վսեմութեան օգնական Զայնան Վսեմ։ Էլիաս էֆէնտիի։

ՀԱԿԱԴԵՐԵՎԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

Նախարարաց խորհուրդն իւր նախընթաց ասուր նստին մէջ նկատողութեան առած է ի Պրիսէլ գումարեալ հակադերեւարական համաժողովի որոշմանց թարգմանութիւնն և խորհրդակցութիւններ կատարելէ յետոյ տեղեկագրով մը մատուցած է զայն Վեհ։ Սուլթանին։

— —

ՀԱՄԱՁԴԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑ

Վեհ։ Սուլթանն, որ հրամայած էր անվիպատէս կառուցանել համաձգային անկելանոցն, միանգամայն հրամայած է որ Եէնիքեա-Իւլ-Իսլամի Դրան, Սպարապետութեան, Լիմանի Նախարարութեան, Քաղաքապետութեան, Ոստիկանութեան Նախարարութեան, Հայոց, Յունաց ու Կաթոլիկներու Պատրիարքարանաց և Հրէից խախտմարանի կողմէ կարգեալ պաշտօնեայք ակին արձանագրել մարդիկներն առանց կրօնի և ազգի խտրութեան և խորհրդակցութիւններ կատարելով անոնց ապրուստը ճարելու եղանակին վրայ, տեղեկագիր մը մատուցանել իրեն։

Բարձր Մեծ-Եպարքոսն երէկ կայսոյն հրամանը հաղորդեց որոց որ անկ է։ Վերոյգրեալ պաշտօնեայք վաղը գործի պիտի ձեռնարկեն։

— —

ԿՐԷՏԷ

Ըստ տեղեկութեանց Սոֆէի, անցեալ երկուշաբթի օր Կրէտէի Սֆաքիա անուն տեղն յոյն աւազակներ երեւան ելեր են, սակայն տեղական կառավարութիւնն ամենքն ալ ձերբակալեր է։ Ձերբակալման պատճառն աւազակ ներէ չորսը ապանուեր են։

— —

ՕՍՄ։ ՊԱՐՏՈՒՑ ՓՈՓՈԽՈՒՄ

Յարտնի է թէ օսմ։ պարտաթղթոց փոփոխման գործողութեան իբր արդիւնք՝ 37000 հատ 100ին և տակուտաբեր պարտաթուղթ միայն մնացած էր՝ 2,303,366 խնդրոյներու միջեւ բաժանելի։ Այս արտասովոր յաջողութեան վրայ, փերոյեչեալ պարտաթղթոց բաժանումն հետեւեալ կերպիւ կատարել որոշուած է։ 1էն 30 հին պարտատոմս ունեցողները պիտի ընդունին մէկ քառորդ նոր պարտատոմսերէն, 30 էն 60 ունեցողները՝ կէս, 60էն 99 ունեցողները երեք չորրորդ, իսկ 100 և անկից աւելի ունեցողներն՝ ամբողջ։

— —

ՕՍՄ։ ԿԱՅՍ։ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

Օսմ։ Կայս։ Պանքային Հիմնական Կանոնագրին 29րդ յօդուածին համեմատ, բաժնետէրց տարեկան ընդհանուր ժողովը տեղի պիտի ունենայ 1890 յունիս 25 շաբաթշաբթի օր ժամը 1 ին ի Լոնտոն, Դէնին Ագրիդ, Թէրմինուս Օդէլ, լսելու համար Յանձնախմբին տեղեկագիրը, ընդունելու համար 1889 տարւոյ հաշիւները, շահաբաժինը որոշելու համար՝ եթէ կայ, և ընդհանուր Յանձնախմբէն ելլող անդամոց տեղ նորեր ընտրելու համար։

Հիմնական Կանոնագրին 27րդ յօդուածին համաձայն, ընդհանուր ժողովը կը բաղկանայ առնուազն 30 բաժին ունեցող բաժնետէրերէ, և ժողովին մասնակցելու համար՝ բաժնետէրք պարտին իրենց բաժիններն յանձնել ի կեդրոնատեղին ընկերութեան ի Կ։ Պոլիս կամ զանազան մասնաճիւղերուն և գործակալութեանց, ժողովին համար որոշուած ժամանակէն 10 օր առաջ։

— —

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնն զրաված է այս պահուս քննութեամբ Պ։ Ալիքէա Քաուլլայի մէկ ծրագրոյն որուն համեմատ երկաթուղի մը պիտի շինուի Սելանիկէն ի Մանասդիր և ուրիշ գիծ մը որ այս վերջինը պիտի միացուցանէ հելլենական սահմանագլխոյն։ Այս երկու գիծերն ալ կարեւոր են, մին՝ կայս։ կառավարութեան ռազմական և վարչական պիտոյից համար և միւսն իբր առաջին մասն հելլենական երկաթուղեաց միացման գծին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Մայրաքաղաքիս առողջապահական վարչութիւնն հեռագրաւ հրահանգ ուղղած է Մէրսինի և Հալէպի բժիշկներուն՝ Մուսուլ և Տիարպէքիր երթալ, պարագայից պահանջմամբ պէտք եղած զգուշական միջոցներն որոշելու համար։

— —

ԹՂԹԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Պէյքոզի մէջ հաստատելի թղթի գործարանի ընկերութիւնը՝ իւր պայմանագրոյն համաձայն 28,000 օսմ։ ոսկի յանձնած է Օսմ։ կայս։ Պանքային առ ի երաշխաւորութիւն։

— —

ՐԻՖԱԹ ՊԷՅԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ոստիկանութեան Նախարար Վսեմ։ Քեամիլ պէյ երէկ անձամբ հարցաքննեց Ռիֆաթ պէյի սպանութեան առթիւ ձերբակալեալներէ Մուլինն ու Սալիհն, որք Սաարէ-տանի հետ դէմ առ դէմ բերուեցան։ Սաարէ-տանի յայտարարեց թէ ասոնք մեղսակից են այդ ոճրագործութեան։

Յարդ կատարուած նախնական քննութիւնք հաստատած են թէ Սաարէ-տանի յայտարարութեանց համաձայն, Մուլին, Սալիհ, Սիւլէյման, Օսման և Սուպհի սպաննած են Ռիֆաթ պէյն։ Ասոնց ընկերներէն մին, դեղագործ և գիրուկ մարդ մը, փախած է։ Նախնական քննութեանց արդիւնքն այս երկուշաբթի օր Դատական Նախարարութեան պիտի յանձնուի։

— —

Վեհ։ Սուլթանը հազար քառակուսի կանգուն տարածութեամբ դեղին մը շնորհած է Մեծ-Եպարքոսին, Ն։ Բարձրութեան ապարանքին կից։ Ի նիշան Թաշ։

—Իտալիոյ թագաւորը Իտալիոյ Թագաւորական առաջին ատիճանը շնորհած է Պրուսիոյ կուսակալ Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշային, և Սաքս-Մէյնինկէնի իշխանն եւս իւր Դքսութեան պատուանշանը։

—Հաղարապետ Տոքթ։ Զենոր էֆէնտի Մուրատեան որ աւելի քան երեք տարի կայս։ 7 րդ զօրարանակին մէջ (ի Եէմէն) պաշտօնավարելէ յետոյ, մայրաքաղաքս եկած էր, կայս երկրորդ զօրարանակի (Ադրիանուպոլիս) հեծելազօրաց գնդին բժիշկ անուանուած ըլլալով երէկ իւր նոր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Այս օրուան Սէլամլըքին ներկայ գտնուելիք զինուորք պիտի կրեն այն ձերմակ զգեստներն, որք ամառուան եղանակին համար պատրաստուած են։

—Դեղարուեստից վարժարանին այս տարուան շրջանաւարտներէն Հարտարապետ Լեւոն և Թէյզի էֆէնտիները փարիզ պիտի ղրկուին, իսկ արձանագործ Հագգը ու Իհսան էֆէնտիներն՝ Իտալիա։

—Գարամուսալի ու Եալովայի շրջակայ գիւղերէից մէջ մարախ երեւան եկած ըլլալով, Գարամուսալի գաւառապետն ազգուտնորհութեանց շնորհիւ ժողովուրդը կ'ընդրպի ջնջել այդ վնասակար անասնիկներն, և ցարդ բաւական յաջողած է։

—Պէրութէն կը գրեն թէ մետաքսի և այլ արտադրութիւնք գոհացուցիչ վիճակի մէջ են այս տարի։

—Քաղաքային բժշկական վարժարանի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ անոնք, որք քիմիագէտի մը անուանման համար բացուած մրցման քննութեան պիտի ներկայանան, պարտին յունիս 4ի երկուշաբթի օրը նոյն վարժարանը դիմել։

—Մեծ Կղզիի Թաղապետութեան երեք բժիշկներ՝ Տոքթորք Վանթուրիս, Տանասիս և Ալէքսիատիս՝ նամակ մը ուղղելով Մէնէլէս-ի, կը յայտնեն թէ կարմրախտն որ ժամանակէ մը ի վեր ճարակած էր Մեծ Կղզւոյն մէջ, բոլորովին անհետացած է, և ութ օրէ ի վեր այդ հիւանդութենէն ոչ ոք է դէպք չէ պատահած։

—Բարիզի պարսկական դեսպան Նազար աղայի եղբայրը ինչպէս նաեւ Մոս կուսայի համալսարանին ուսուցիչներէն Պ։ Նիքոլա Էվսթրատիվիչ Լիսքովսքի մայրաքաղաքս եկած են։

—Իտալական ընդհ։ հիւպատոս Պ։ Քարքանս, որուն կ։ Պոլսէ մեկնած պահուն ըսուեցաւ թէ այլ ևս չպիտի դառնայ իւր պաշտօնին գլուխը, յանկարծակի շարթնա մայրաքաղաքս կոստասուն։ Այս լուր մեծ գոհունակութիւն պատճառած է իտալական գաղթականութեան։

—Պէրութէն կը գրեն թէ գողութեան յանդուգն փորձ մը կատարուեր է մայիս 13/25ին, յիշեալ քաղաքին մէջ։ Ազեքսանդրիայէն եկող երկու յոյնք և իտալացի մը գիշերայն դրամատուն մը մտեր են, նաւամատոյցին մօտ։ Երեքը մէկանց սկսեր են դրամարկղը խորտակել որուն մէջ 4000 ոսկի կայ եղեր։ Սակայն տեղական իշխանութիւնք կանխաւ իմացած ըլլալով թէ այսպիսի գողութիւն մը պիտի կատարուի, դրամատունը պաշարեր և գողերն հրաւիրեր են անձնատուր ըլլալ։ Այս վերջինք հրացէնի հարուածներով պատասխաններ են, և ոստիկանք եւս հրացան պարպեր են։ ո՛չ ոք վիրաւորուեր է և գողերը վերջ ի վերջոյ ձերբակալուեր են։

—Սէյլանիկէն կը գրեն թէ անցեալ երկուշաբթի գիշեր քաղաքին Ուենգարան անուն տեղն աւելավաճառի մը խանութէն հրդեհ ծագեր և 5-6 խանութներ այրեր են։ Այդ խանութներէ մէկ քանիին թէ՛ չէնքն և թէ՛ ապրանքներն ապահովագրեալ են եղեր, որով կը կասկածուի թէ հրդեհը դիտմամբ ձգուած ըլլայ։ Հրդեհի պատճառ չարագործք ոմանք Մարտիրոս անուն հայազգի յանձնակատար մը սպաներ են դրամը գողնալու համար։

—Մի գնոյն որոշման համար կարգեալ յանձնաժողովն, ընդ նախագահութեամբ Ներքին գործոց Նախարար Վսեմ։ Միւնիր փաշայի, կը շարունակէ իւր նիստերն և Քաղաքապետութենէն տեղեկութիւններ պիտի խնդրէ ոչխարի մսի գնոյն վերաբերմամբ կատարուած գործողութեանց վրայ։

—Կայս։ հրամանաւ՝ Քեազըս Խանէի կողմերը գտնուած կայս։ քէօչկերը պիտի նորոգուին։ Մովային Նախարար Հասան փաշա և Ճարտարապետ Վասիլաքի էֆէնտի անդ երթալով նախնական քննութիւններ կատարեցին։

—Ոստիկանաց բարենորոգման համար կազմեալ յանձնաժողովն նախընթաց օր Պոլսոյ կողմի և երէկ եւս Մաքրիգիւղի ու Այսթէֆանոյի կողմերը գտնուած ոստիկանական պահականոցներու վիճակը քննեց։

—Եղեռնագատ ատեանն երէկ դատեց Ճոնք Սալլու Իսմայիլ անուն մարդ մը, որ Ռէյիի դէսերէն Մէհմէտն սպաներ էր, և տասն-հինգ տարուան չդատապարտեալ աշխատութեան դատապարտեց զնա։

Տիկին Մարգրիտ Ոսկերիչեան (Եէնի-Գափու) նամակ մը գրելով մեզ, կը պատմէ թէ իւր մեռասանամեայ որդին վերջերս ծանր հիւանդութենէ մը բռնուած էր, և թէպէտ մի քանի բժիշկներ խնամեցին, բայց յուսահատ թողուցին, յայտարարելով թէ ազատում չկայ։ Եկեղ տղայն գիակ դարձած էր գրէթէ, որովայնը չափազանց ուռած, վերջին աստիճան տկար։ Այս յուսահատ կացութեան մէջ, ինք դիմեց Եեմ։ Տոքթ։ Ճէվահիրճեանի, որ հայրաբար ու անձնուիրաբար խնամելով տղայն, ազատեց վերահաս մահուան ճիրաններէն։ «Մայր մը միայն կրնայ գիտնալ թէ ո՛րչափ երախտագէտ եմ ազիզ Տոքթորին՝ այս բարերութեան և այս ճարտարութեան համար, որոց շնորհիւ զաւակս ազատեցաւ մահուան ճամբու մէջ մնալէ»։

Նոյն կին շնորհակալութիւն կը յայտնէ նաեւ Գում-Գափուի Աղքատախնամ Ընկերութեան, որ բարեսիրաբար նուիրած է պէտք եղած ուտեստն ու դեղերը։

ՍԲԵԻԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ Եամպոլու Գուրկպի գծին բացման պատճառաւ, Էսքիշէ-Գէկլովայի գլխաւոր գծին եւ Թրնովա-Սէմէնի-Եամպոլուի գծերուն խառն կառախաւսմերուն նոր ժամանակացոյց մը գործադրութեան պիտի դրուի յունիս 1ի 13 էն սկսեալ։

Խառն կառախաւսմերուն երթեւեկութիւնը տեղի պիտի ունենայ

1։) ընդ մէջ Էսքիշէհիր Սարամպէյի, ամէն օր (ի բաց առեալ հինգշաբթի։)

2։ Թռնովայէն ի Եամպոլու, ամէն կիրակի, երեքշաբթի և ուրբաթ։ Շաբաթը երկու անգամ (երեքշաբթի և շաբաթ) հաղորդակցութիւն Գուրկպէզ եկող և Սոֆիա գացող պուլկարական կառախաւսմերուն հետ։

3։ Եամպոլուէն ի Թրնովա ամէն երկուշաբթի, շորեքշաբթի եւ շաբաթ։ Շաբաթը երկու անգամ (երեքշաբթի և շաբաթ) հաղորդակցութիւն Գուրկպէզ եկող և Սոֆիա գացող պուլկարական կառախաւսմերուն հետ։

Կ։ Պոլիս, 3 յունիս 1890

ԸՆԴՀ։ ՏՅՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԵՌԱԴՐԱԼՈՒՐՔ

Կ։ ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԵՌԴԻՊՈՒՐԻ, 5 Յունիս։ — Ներքին գործոց Նախարար Պ։ Տաւրնովօ այցելութիւն տուաւ Ֆրանսական դեսպանին, ի Բարիզ ուուս յեղափոխականաց ձերբակալման առթիւ։

Կրթիոնին կը յայտարարէ թէ Ռուսիոյ և Ֆրանսայի միջեւ սերտ մերձեցման մը գետնին հիմնակ ամէն ժամանակէ աւելի հարթուած է, որովհետեւ այդ ձերբակալութիւնք ապացուցած են թէ Հանրապետութիւնն և Միապետութիւնը համաձայն են՝ յեղափոխականաց նկատմամբ բռնուելիք ընթացքին համար։

ՎԻԵՆՆԱ, 5 — Նոյն Ֆրանց Բէնէ Գերլինէն հեռագիր մը կը հրատարակէ՝ ծանուցանող թէ Գիզմարք իշխանին հետ թղթակիցներու ունեցած կարեւոր տեսակցութիւնք՝ բարձրագոյն ակմրոց ուշադրութիւնն հրաւիրած են։ Կայսրը մերժեր է անհմանափակել իշխանին գործելու ազատութիւնը՝ իբր անհատ։ բայց կայսեր հրամանաւ, Պ։ Ֆոն Քափրիվի մտերմական շրջաբերական մը է ուղղեր Գերմանիոյ ներկայացուցիչներուն, պատուիրելով էր, եթէ իրենց հարցուի, պատասխանեն թէ ատոնք լոկ անհատական կարծիքներ են որք ոեւէ ազդեցութիւն չունին Գերմանիոյ պաշտօնական աշխարհասիրութեան վրայ։

ՐՈՄԻՊ, 5։—Պատժական ատեանը երեք ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց Մոռէսի մարքիզը՝ համախմբուներ պատճառած ըլլալուն համար։ անոր մեղսակից Վալէս գործաւորը, մէկ ամսուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։

ՀՌՈՄ, 5։—Ռիֆորմ կ'ըսէ թէ արտաքին գործոց Նախարարութիւնը խնդրագիր մը է ստացեր՝ Կ։ Պոլսոյ բոլոր իտալական գաղթականութենէն ստորագրուած, խնդրելով որ Կ։ Պոլսոյ ընդհանուր հիւպատոս Քարքանս կոմսը նորէն իր պաշտօնին գլուխն անցնի։ Լրագիրը կը յաւելու թէ կոմսը շատ կարճ արձակուրդ մը խնդրած ըլլալով, մէկ քանի օրէն պիտի մեկնի ի Կ։ Պոլիս։

ՓԱՐԻԶ, 5 Յունիս։ —Երեսփ։ Ժողովն 170 ի դէմ 341 ձայնիւ ընդունեց երեք ֆր։ի մաքսն եգիպտացորենի և հինգ ֆր։ի մաքսն եգիպտացորենի ալիւրին վրայ։ — Նախարարապետն, Օրլիանու դքսին արձակման վրայ ընկերվարական Պ։ Ցիւմէի պատասխանելով, յայտարարեց թէ այս տեսրինութիւն քաղաքականութեան հետ կապ չունի։ Հանրապետութիւնն այնքան զօրաւոր է որ գթութեան գործ մը կատարելու համար չի վարանիր։ Պատժոյ ներումի շնորհուած են վերջերս ծանր գործերու համար և դեռ պիտի շնորհուին, ի խնդրոյ Պ։ տը Ֆրէսինէի, 194 ի դէմ 313 ձայնիւ պարզ օրակարգ քուէարկեցաւ։ Պ։ Ֆէռուլ և այլ ընկերվարականք գործադուլի վերաբերեալ յանցանքք բանտարկեալց ընդհանուր ներումի խնդրեցին, զոր 141ի դէմ 312 ձայնիւ մերժեց։

ՓԷՏԵԹԼ, 5։—Աւստրեան և հունգարական Պատուիրակութիւնք գումարեցան։ Նախագահները խոստացուցին թեան դաւը ջատագովեցին։ — Մանաւանդ Նախագահ կոմս Լուի Թիսա ըսաւ թէ Տէրութեան և վերահսկական գահուն [illegible] պահպանութեան համար պէտք եղած միջոցները գրամական պատճառաւ զանց ընելու չէ։

ՊԵՐՆ, 5։— Բնակութեան նոր դաշնագիրն որ կնքեցաւ Գերմանիոյ և Զուիցերիոյ միջեւ, 1890 օգոստ։ 26ին կը սկսի գործադրիլ, և 1900 դեկտ։ 31ին կ'աւարտի։

ՎԻԵՆՆԱ, 5։—Փեթերսպուրկէ կը գրուի առ Փրէս։ Բրէս։ թէ համալսարան ակմրոց մէջ չի կարծուիր թէ արգի պատեան տառերն ամէն պատեան լեզուաց մէջ ընդհանրացնելու գաղափարն յաջողի պատեան ժողովոյն ձեռամբ, որովհետեւ արեւմտեան Պատ (որք լատին տառեր կը գործածեն) կը հակառակին այդ փոփոխման։

ՊՐՈՒՍԻԼ, 5։—Պելժ թերթ մը կը ծանուցանէ թէ Պելժիոյ գահաժառանգ Գաուէն իշխան, ծնեալ 1869ին, պիտի նշանուի Լէոփոլտ թագաւորին դուստր Քլէմանթին իշխանուհւոյն հետ, ծնեալ 1872ին։ Արքունի ակմրոց մէջ ստոյգ կը նկատուի այս լուր։

— —

ԱՍԵԻԵԼ։ ՀԵՌԱԴՐ։ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԳԵՐԼԻՆ, 5 յունիս։— Նախարարապետ Ֆոն Քափրիվի այս առաւօտ ձիէն վար ինկաւ, և մէկ քանի կողմէ ճմրուեցաւ, բարեբաղդաբար թեթեւ կերպով։ Կայսրն, անմիջապէս եղելութիւնն իմանալով, նոյն հետայն մարդ ղրկեց և լուր առնուլ տրուաւ։ Առնուած լուրերը գոհացուցիչ են։

ՊՐՈՒՍԻԼ, 6։—Օրլեանի դուքսը Լաքէնի արքայական դղեակը գնաց ի Պրուսէլ եւ ընդունուեցաւ Պելժիոյ թագուհիէն, որ իւր արձակման համար խնդակցութիւն յայտնեց։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

30ՐԴ ՏԱՐԵԳԱՐՁԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ց'ԱԶԳ· ՀԻՒՍԱՆԴԱՆՈՑԻ Ս· ՓԻՇՋԻ

ՄԱՅԻՍ 27, ԿԻՐԱԿԻ

Ազգ· Սահմանադրութեան 30րդ· Տարեդարձի հանդէսն ըստ սովորութեան պիտի կատարի Ս· Փիշջի Ազգ· Հիւանդանոցի Հաստատութեան հանդիպակաց պարտիզին մէջ, որ այս տարի նախընթաց տարիներէ աւելի չքեղ եւ զուարճալի երեւոյթ մը ստացած է հովանաւոր ծառուղիներովը, վրաններովն եւ ուրիշ պատրաստութիւններով, ուր իւրաքանչիւր ոք մտնելու համար պարտի ՀԱՐԻՒՐ ՓԱՐԱ մուտք վճարել։

Մասնախուսմն հինգ դրուշնոց նուիրատոմսեր շրջաբերութեան հանած ըլլալով, սոյն նուիրատոմսերէն ի ձեռին ունեցողն ազատ պիտի ըլլայ մուտք վճարել։

Մասնախուսմը պատիւ ունի ծանուցանել Ազգին թէ՝ հանդիսին չքեղութեան եւ ժողովրդեան մանաւանդ ընտանեաց հանգստեան եւ անդորրութեան համար ամէն կարեւոր միջոցներ կանխաւ ի գործ դրած է, այնպէս որ ժողովուրդն ըստ ամենայնի գոհ պիտի ըլլայ։

Գեր· Տ· Գարեգին Եպիսկոպոս Սըրուանձտեանց Կիւրակէ առաւօտ հանդիսաւոր Ս· Պատարագ պիտի մատուցանէ Ազգային Հիւանդանոցի Եկեղեցւոյն մէջ ի ժամ 1։

Յետ աւարտման Ս· Եկեղեցւոյ, Գեր· Պատարագիչ Սրբազանը՝ մեր Վեհ· ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ ԻԼ-ՀԱՄԻՏ Բ· ԿԱՅՍԵՐ, Օսմանեան Մեծազոր Կայսրութեան եւ լուսամիտ Նախարարաց, ինչպէս նաև Ազգ· Բարերարաց բարօրութեանն եւ Թանկագին յիշատակին համար գոհարանական աղօթքներ պիտի մատուցանէ։

Ճաշը պիտի սկսի հինգ ժամը կին, Հիւանդանոցի գիմացի պարտիզին մէջ, որուն պիտի նախագահէ Ամենապատիւ Տ· Խորէն Սրբազան Պատրիարք Հայրը։ Սեղանը պիտի տեւէ մէկ ժամ, բարեմաղթութիւնք կարգադիր Մասնախմբի որոշեալ անդամից կողմանէ պիտի կատարուին։ Առաջին սեղանը պիտի ընդունուին Եկեղեցական Ս· Հարք, Ազգային պաշտօնատարք և ընտանիք ունեցող ազգայինք(*)։ Նուագածուցս ընտիր խումբ մը առաջնորդութեամբ Պ· Թոնիի ժամանակ ժամանակ պիտի նուագէ ըստ կարգադրութեան կարգադիր Մասնախմբին։

Յետ ճաշուն պիտի սկսի հանդէսն, ուր որոշեալ անձանց կողմանէ առնախօսութիւններ պիտի ըլլան։

Ըստ ժամանակացուցի Մասնախմբին՝ Ազգային և Եւրոպական ընտիր երգեր պիտի նուագեն նուագածուք, որոց մերթ ընդ մերթ պիտի ձայնակցին Որբանոցի երգեցիկ անուանք։ Նոյնպէս պիտի նուագուին Թուրքերէն երգեր, մանաւանդ երկու նոր երգեր, որք ՎԻՇԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻ անուան նուիրեալ են։

Սոյն Ազգային հանդիսի բարեկարգութիւնը չխանգարելու համար՝ Մասնախուսմն հարկ կը համարի յայտարարել թէ այն ազգային Ընկերութիւնք որոնք այլ և այլ եղանակաւ Հանդիսին մասնակցելու փափաք ունին, պարտաւոր են մինչեւ յառաջիկայ ուրբաթ օր (մայիս 25) իրենց գիւանին միջոցաւ ներկայանալ Մասնախմբին ի Կ· Պոլիս, Մեծ-Նոր-Խան միջնայարկ թիւ 48, 49, 50 Հիւանդանոցի Պատուարժան Հոգաբարձութեան գրասենեակը և բանակցիլ այն պայմաններուն վրայ, որք Ընկերութեան, միանգամայն Ազգային հանդիսին կրնան պատուաւոր ըլլալ։

Մասնախուսմն աւելորդ չհամարիր յայտարարել թէ՝ որոշուած է խպառ արգիլել նոյն օրն Ընկերութեանց, Խորհրդոց և այլոց կողմանէ չրջաբերութեան եղած ԳԱՆՁԱՆԱԳՆԵՐՆ, ՊՆԱԿՆԵՐՆ ԵՒ ՆՈՒԻՐԱՏՈՄՍԵՐՆ Հիւանդանոցի և Հանդիսավայրին մէջ, զի Հիւանդանոցն ընդհանուր Ազգին պատսպարանն ըլլալով՝ նոյն օրուան հասոյթն ամէն տեսակէտով միմիայն ԱՆՈՐ ՍԵՂՀԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆ է։

Սեղանի տոմսակաց գինն է մէկ արծաթ մէճիտ, որք կը գտնուին Մասնախմբի անդամց քով, Հիւանդանոցի գրասենեակն եւ նոյն օրն Հանդիսավայրին դուռը։ Հիւանդանոցի Պատուարժան Հոգաբարձութեան կնիքը և Թիւ չկրող տոմսակները վաւերական չեն։

Հանդիսավայրին մէջ ոգելից ըմպելի գործածել բոլորովին արգիլեալ է իբրեւ անպատշաճ ազգային պատկառելի հանդիսի մը։ Գալով գործածելի ըմպելեաց, իւրաքանչիւրին գինը՝ թղթերու վրայ տպագիր նշանակուած և Հանդիսավայրին մէջ ասա անդ կախուած է ի տես հասարակութեան։

Մասնախուսմն ի գիւրութիւն հասարակութեան՝ երկաթուղւոյ վարչութեան հետ բանակցելով կառախմբոց երթեւեկութեան համար ժամեր որոշած է, որք ի տորեւ նշանակեալ են։

Մասնախուսմն՝ որ ի պատիւ Ազգ· Սահմանադրութեան և ի նպաստ Ազգ· Հիւանդանոցի հարիւրաւոր անկելոց եւ որբոց ջանք և քիրան չէ խնայած, իրաւունք ունի փոխադարձաբար յուսալու Պատուարժան Հասարակութենէն օ'չ միայն նիւթական նպաստ այլ և համակերպութիւն այն կարգադրութեան՝ զոր Մասնախուսմը տնօրինած է։

ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՄԱՍՆԱԽՈՒՄԸ

24 Մայիս, 1890
Կ· Պոլիս

(*) Ընտանիք ունեցող անձինք պարտաւոր են մէկ քառորդ ժամ առաջ պատրաստ գտնուիլ տեղանին մօտ։

Պ· ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՑ

ԳՐԱԿԱՆ ԴՈՐՁՈՒՆԵՒՈՒԹԵԱՆ 25 ԱՄԵԱՅ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆԸ

ՏՓԽԻՍ, 11 մայիս 1890

Շբ· Մայիս 5·— Թէեւ դեռ ամբողջ մի օր ունինք մայիս 6ին հասնելու, բայց այսօր իբր նախատօնակ յոբելեանի՝ անհուն եռանդ է տիրում Մշոյի արի խմբագրին համակրող շրջաններում։ Այդ համակրութիւնը արուեստական ցոյց չէ· այլ ինքնաբերաբար, տարիների ընթացքում գոյացած, ժողովրդի զանազան շրջաններում արմատացած և այս 25 ամեակի առթիւ դուրս է ցայտած յոյժ եռանդալից։ Եւ չատ բնական է որ Դ· Արծրունին գրաւէր մի հասարակութեան համակրանքը քանի որ ինքը յօժարակամ թողնելով իւր հօր տան՝ ժէնէրալ Երեմիա Աթծրունուոյ կակուղ բարձերը, ի Ջաւ, իսնարհնեցաւ սիրած ժողովրդեան մէջ լոկ իբր Մշակ· այո՛, այդպէս անուանեց նա իւր լրագիրը և գործեց իւր ազգի բարոյական վերածնութեան համար ամբողջ 25 տարիներ։ Իւր գրիչ ձեռք առնելէն մինչեւ 1884 նա հետզհետէ կորցրուց տուն, տեղ, կալք և մինչեւ իսկ ապրուստի միջոց։

Բայց նա չը թերացաւ իւր կոչման մէջ, չը դաւաճանեց իւր դրօշակին։

Դ· Արծրունին չ'բաւականացաւ այն ժամանակ ի Կովկաս հրատարակուող պարբերական հրատարակութիւնների մէջ գրելով· նա հիմնեց Մշոյը որ իւր ազատամիտ գաղափարներով և ձաղկիչ ուղղութեամբ մի բոլորովին նոր երեւոյթ էր հայերի մէջ։ Բացի Նազարեանցի Մոսկվայում հրատարակած Հէ-ա-է-ից, հայ Մամուլը սովոր էր ողբալ, և ուրիշ ոչինչ։ և առաջին անգամ Արծրունին հրապարակ նետուեց «ՄՇԱԿ» պարզ անունով և «ԱՇԽԱՏԵՆՔ» պարզ վերնագրով։ Նա գուցէ ունեցաւ սխալներ· իւր եռանդը գուցէ չատ անգամներ իրան չատ առաջ մղեցին, բայց կոյր պետք է լինիլ չ'տեսնելու համար թէ Մշոյը ի'նչպէս ցնցեց մաքերը։

Մայիս 6·—Առաւօտուն անձրեւեց։ Աշէ-ի խմբագրատան մէջ ի տես են դրուած հասարակութեան այն բոլոր ուղերձները և ընծայները որոնք ի վարձատրութիւն գրական մշակին թափուած են ամէն կողմերից· ուղերձներ Ս· Պետերբուրգի, Մոսկվայի և Օտէայի համալսարանների հայ ուսանողներից, վաստակաւորներից, Աշէ-ից և Մ-ից հանդէսների խմբագրութիւններից· Տրապիզոնի երիտասարդութիւնից, գործակատարներից, տիկիններից, օրիորդներից, Տփխիսի Հրէայ և Վրացի հասարակութիւններից ևն· ևն· հեռագիրներ 200ի չափ նշանաւոր անձերից և զանազան քաղաքների հայ հասարակութիւններից և հասատատութիւններից· ոսկեղէն և արծաթեղէն բազում ընծայներ որոնց վերայ կը խօսինք իրանց կարգին։

Օգը պարզվում էր, բնութիւնը կը մասնակցէր այդ օրուայ տօնին կապուտակ երկնքով և փայլուն արեգակով· կէս օրը անցած է և ճաշին մասնակցող 250 հոգիներ հետզհետէ կը դիմէին Ազնուականների ամառային ակումբը· Պարտէզի ճակատը գտնուած չէնքը զարդարուած էր դրօշակներով և կանանչներով, իսկ ներսը Դ· Արծրունեայ մեծադիր լուսանկարը և ամէն կողմ Մշոյ եւ «25» վերտառութիւններ· Ժողովուրդը հաւաքուած էր ամբողջապէս, ճիշդ ժամի 3ին եկաւ Պ· Արծրունի և դիմաւորեցաւ ներկայից կողմէ և առաջնորդուեցաւ ճաշասրահը· ինչպէս կարգադիր մասնախմբին նոյնպէս և սեղանին նախագահում էր իշխան Ն· Ամատունի· ճաշին կը մասնակցէին բացի իշխաններից, գրագէտներից, համալսարանականներից, նաեւ բեռնակիրներ· այո՛ բեռնակիրներ և միեւնոյն սեղանում· եռանդը, հաւասարութիւնը և ոգեւորութիւնը տիրում էր ամէն կողմ։

Ճաշը սկսուեց· Կայսեր և Վեհ· կաթողիկոսի բաժակներից յետոյ ներկայացաւ հեռագիրների ծրարը· բայց որոշուեցաւ յոյժ մեծ թուոյն պատճառաւ գլխաւորները միայն կարդալ իսկ մնացեալներին միայն հեռագրողի և քաղաքի անունը յիշել· Գլխաւորներից էին Արիստակէս Եպ· Սեգրակեանցը՝ Էջմիածնից· Արշախու առաջնորդ Այվազեան սրբազանից· Խարբէնի Եպիս· Նար-Բէյից, Շամաղիզեանից, Վենետիկի Մխիթարեան Աբրահամայրից և Միաբանութենից, Վիեննայի միաբանութենից ևն· ևն· բուռն ծափահարութեամբ ընդունուեցաւ Տփխիսու Նախկին և ժողովրդական առաջնորդ Արիստակէս Եպիսկոպոսի հեռագիրը· Հեռագրերի ընթերցումից յետոյ Դ· Արծրունեայ կենաց բաժակ առաջարկուեցաւ· խլացուցիչ ծափահարութիւններին և կեցցէներին վերջ չկար· պահ մը կ'ընդհատուէր այդ ծափահարութիւնները և նորից կ'ըկսուէր աւելի եռանդով· շատ յուզիչ էր տեսարանն երբ պանդուխտ մշակներ պատկառանքով մօտեցան և իրանց բաժակներ Արծրունեայ բաժակին ընդհարեցին· Բազում սքսեր այդ րոպէին լուիկ կը խօսէին։

* *

Սոյն միջոցում սկսուեց կարդացուել զանազան ուղերձները, որոնք չքեղ կազմերով ներկայացուած էին· ամէն ուղերձ ունէր մի ներկայացուցիչ, իսկ շատերն իրանց ուղերձի հետ կցած էին նաեւ ընծաները· Սոյն հանդիսի համար առանձին պատգամաւորների հետ ղրկած էին իրանց ուղերձները Բագուի հայ երիտասարդութիւնը, Բաթումի հայ հասարակութիւնն, Օտեսայի հայ ուսանողութիւնն և Բալահանի արհեստաւորներն և մշակներն· իսկ ամբողջ ուղերձները հետեւեալներն են՝

1· Վասպուրականի հայերից· կարդում է Փափազեան, 2· Թիֆլ· Հայուհ· ընկերութիւնից—Տիկ· Երիցեան, 3· Մոսկվայի հայ հասարակութիւնից· Ց· Խատիսեան և Մ· Թամամշեան, 4· Թիֆլ· հայ տիկ· եւ օրիորդ·—Օր· Բէնքլեան Բ· Դարձեալ մի խումբ օրիորդ· օր· Գ· Սահակեան, 5· Թիֆլ· հայ երիտասարդներից—Լ· Սարգսեան, 6· Թիֆլ· Գործակատարներից—Ա· Ստեփանեան, 7· Թիֆլ· հրէաների համայնքից—տեղակ· Դաբրին, 8· Բաքուի հայ տիկիններից—Տիկին Երիցեան, 9· Բաքուի հայ երիտասարդներից—Ա· Կանկաճեան, 10· Ագուլիսի հայ հասարակութ·—Ա· Բալանթար, 11· Մեզրի գիւղի հասարակութ·—Ա· Եզեկեան, 12· Բաթումի հայ· հասարակութ·—Ա· Սարուխանեան, 13· Գանձակից—բժ· Մելիք—Բէգլարեան, 14· Զաքաթալի հայ երիտասարդ·—բժ· Տ· Գրիգորեան, 15· Թաւրիզի հայ երիտասարդ·—Հ· Առաքելեան, 16· Տրապիզոնի հայ երիտասարդներից—Ս· Հախուտեան, 17· Պետերբուրգի հայ ուսանողներից·—Գ· Սունդուկեանց, 18· Մոսկվայի հայ ուսանողներից—Տ· Յովհաննէսեանց, 19· Օդէսայի հայ ուսանողութիւն·—Օհանջանեանց, 20· Ժընէվի հայ ուսանողութիւն·—Մասանդամ· մէկը, 21· Տաճկահայաստ· հայ մշակներից—Ա· Ստեփանեան· 22· Ախալքալաքի հայ հասարակութ· Ի· Մալուժեան, 23· Ախալցխայի հայ երիտասարդ· Ն· Մատինեան, Բ· Ագուլիսի տիկ· եւ օրիորդ· Տ· Յակոբեան, Գ· Բալախանի արհեստ· և մշակների· կողմից· Ա· Կրասիլնիկեան, 24· Աշէ-ի ամսագ· խմբագրից—Խմբագիրը· 25· Մ-ի ամսագրի խմբագրութ·—Լ· Սարգսեանց, 37· Թիֆլ· Լէ-ի խմբագրից Յովհ· Խաչատրեանց, 28· Մ-ի· չաբաթաթերթ խմբագրից—Մասն· անդ· մէկը, 29· Վիէննայի Հ-ի· ամ· խմբ·—Մասն· անդ· մէկը, 30· Թիֆլ· Հայ գրաչարներից—Սարգիս Նազարեան, 31· Կարմրուքայի երգեցիկ խմբից-կարամուրգա·

Ուղերձներ ընթերցողներից եռանդուն ընդունուեցաւ Գ· Սունդուկեանց՝ հայ թատերգակը·

Ուղերձներով առ հասարակ հասարակութեան բոլոր դասակարգերը խոստովանում էին Մշոյի յառաջ բերած արդիւնքն և երախտագիտութիւն յայտնում, ցանկանալով տանել և 50 ամեայ յոբելեան· Ուղերձներից ամենքից լաւ կազմածն էր Բագուցիներինը, որ իւր ծածկոցի վերայ ունէր արծաթեայ նրբաքանդակ դրօշակ՝ «ազատութիւն մամքի», «ազատութիւն խղճի» վերտառութեամբ· Ջերմ ծափահարութեամբ ընդունուեց նաև մշակների և հրեայ հասարակութեան ուղերձները· Ուղերձների ընթերցանութեանց պահուն ի հանդէս էին ածվում ընծայներ· Ընծայների մէջ աչքի էին ընկնում Վասպուրականցիների դափնի պսակը խորհրդաւոր նշաններով զարդարուած· Ալշեանցի զինադործարանից՝ պողպատեայ մի սիրուն շրջանակ· Արծաթեայ պսակ Արծրունեայ լուսանկարով՝ Տփխիսաբնակ Ղարաբաղցի տիկիններից և օրիորդներից· նոցանից կար նաեւ ոսկեթել բանուած թաւշեայ բարձ, մարգարիտներով Դ· Ա· տառը ձեւացուցած· Ախալցխացիներից՝ արծաթեայ բաժակակալներ, գեղեցիկ գործուած թղթակալ՝ երիտասարդներից, նոնը արիշ ոճով արծաթեայ՝ Տփխիսցի օրիորդներից, պանդուխտ մշակներից՝ մի ոսկեայ գրիչ, մի նկար՝ նկարիչ Բաշինջաղեանից, նոյն նկարչի մի ուրիշ նկարը «Վանայ ծով» Տփխիսեցի երիտասարդներից· «Խրիմեան Հայրիկ եօթանասնամեայ» մեծադիր լուսանկար՝ Ա· Վրոյրից, մետալիոնի դիրքով փոքր Աստուածաշունչ հայ և հրեայ վերտառութեամբ՝ հրէաներից, և ուրիշ շատ շատեր·

Ճաշի միջոցին՝ որ 2½ ժամ տեւեց՝ շարունակ հեռագիրներ թափվում էին ամէն կողմից· Նոյն պահուն հասան խորէն սրբազանի, Պոլսոյ հայ մշակների, և Զմիւռնիոյ զանազան շրջաններու հեռագիրներն և խանդավառ ցոյցերով ընդունուեցան· նոյն ցոյցերով ընդունուեց նաեւ Պ· Դաւեանի մի ոտանաւոր ուղերձն՝ զոր ազդ· չեչտերով կարդաց Ղ· Աղայեանց· Ճաշն աւարտելու մօտ ոտքի կանգնեցաւ Պ· Արծրունին մի երկու խօսք ուղղելու իրան պատուողներին՝ որ զինուորական նուագարանների և կեցցէների չափնդով և աղաղակներով ընդունուեց· Աւելորդ չենք համարում մէջ բերել նորա խօսքերը·

«Տիկիններ և պարոններ,

«Նախ շնորհակալութիւն յայտնելով Ձեր արած սիրուն ընդունելութեան համար՝ կ'ուզէի յայտնել այն ուղղութիւնը որին հետեւել եմ ես· Ես սկըսած եմ գրել 65 թուականից, բայց ես ինքս էլ խոստովանվում եմ որ իմ նախկին յօդուածները շատ անմշակ էին·

«Պարզ բան է որ եթէ մի անհատ զարգանում է, իւր այդ զարգացումից պէտք է օգտուի իւր ընտանիքը, իւր ազգը· Երբ ես գրիչ ձեռք առի, Կովկասում համարեա և ոչ մի օրիորդական դպրոց կար, իսկ Ռուսաստանում էլ հազուագիւտ· Հայ կանայք բոլորովին անկիրթ էին, իսկ այժմ, 25 տարի յետոյ, մեր կանայք այնքան զարգացած են որ հեռագրերով շնորհաւորում են ինձ· Երբ մտածենք անհատական զարգացման մասին, պէտք է երկու սեռի անհատների համար մտածել· քանի որ ընտանիքը երկու սեռի անհատներից բաղկացած է, հետեւաբար պէտք է զարգացումը հաւասար լինի· Գալով ազգութեան կ'ընդունիմ որ նորա բոլոր մասերը զարգացած լինին, բայց ազգը անհատներով կը զարգանայ· և այդտեղ մեզ արդեւք կը լինի կրօնի խորութիւնը որ հայ ազգը կ'անջատէ միմիանցից· Աւելի հեռուն գընալով մենք կ'ուզէինք զարգացած տեսնել Կովկասեան երկրի զանազան ազգաբնակութիւնները (Մափահարութիւն) և մինչեւ իսկ դուրս գալով մեր սահմաններից մեր տարաբնակ եղբայրակիցներին ձեռք պէտք է մեկնել, նոցա զարգացման և բարոյապէս օգնելու համար· Միշտ ասոիճանաբար, ընտանիքից դէպի ընդհանուրը զարգացման դիմելով· Հասարակական գործիչի արարքը պիտի լինի ստեղծել և քանդել կամ վերանորոգել· ստեղծել այն որ պէտք է և չկայ, քանդել կամ վերանորոգել որ հին է· (Մափահարութիւնք)· Երբ ես սկսեցի գրել չէի կարծում որ արժանանամ այս ատոյ ճան համակրութեան· և ես այժմ չեմ համարձակվում շնորհակալութիւն յայտնել ձեզ, որովհետեւ իմ պաշտպանած գաղափարները ոչ թէ ինձ այլ ամբողջ մարդկութեանն են պատկանում· Ես արեցի այն ինչ որ կարող էի, և այժմ երբ տարիքս բաւական առած եմ, 45 տարեկան, զգում էի որ իմ այժերս թուլանում են· երկիւղ էի կրում որ չկարողանամ մինչև վերջ իմ դրօշակս բռնելու, բայց այժմ էլ ես արտայայտած համակրութիւնը նոր ոյժ կուտայ ինձ այդ դրօշակը աւելի պինդ բռնելու· (Կեցցէներ և ջերմ ծափահարութիւններ)։»

* *

Մայիս 6ի գիշերն·—Ի պատիւ Պ· Արծրունեայ հայ դերասանների խումբը ներկայացուց «Նինոն նշանվիր» Տեր-Գրիգորեանցի հեղինակած ժողովրդական խաղն և Մշոյ կենդանի պատկերը· Ժողովուրդը խանդավառ ընդունելութիւն արաւ Արծրունուն և կեցցէների ազազակով ձեռքերու վրայ բարձրացուց· դերասաններն ընծայեցին Արծրունուն դափնեայ պսակ, մէջտեղը արծաթեայ քնար որի թելերի վերայ անցուած էր արծաթեայ փետուր գրիչ։

* *

Մայիսի 10ին, Բաֆֆիի մահուան տարեդարձի առթիւ երկսեռ բազմութեան ներկայութեամբ գերեզմանի վերայ հոգեհանդիստ կատարուեց և Մշոյի աշխատակից վիպասանի շիրիմը անգամ մի եւս պսակներով և վարդի փունջերով զարդարելուց յետոյ, հայ երիտասարդներն ի պատիւ Արծրունուն ճաշ մի եւս տուին Տփխիսի պարտէզներից մէկի մէջ· շատերը տոմսակ չը ճարեցին· նոյն ցոյցերի շարունակութիւնը, նոյն համակրանաց արտայայտութիւնները։

* *

Շատ համառօտելով մենք գրեցինք Տփխիսում, այս հայաշատ կենդրոնում կատարուած այս տարուայ նշանաւոր հանդիսի մասին· մենք թողնում ենք ամէն մի հասարակութեան որ ինքը մտածէ, չափէ այս զգացումների մեծութիւնը և Արծրունեայ ստացած վարձատրութիւնը· Միրաւ Արծրունին իւր գաղափարներին ամէն ինչ զոհեց, իւր մի,լիոնները, իւր հանգստութիւնն, իւր դիրքը, ամէն ինչ, բայց նորանց փոխարէն ստացաւ մի չատ մեծ, մի չատ պատկառելի փոխարինութիւն, հազարաւոր սրտերի համակրութիւնն, և այդ համակրութեան զգալի և չափելի գործնական ապացոյց· կը լսենք որ ամէն կողմից ստացուած դրամական գումարներ ամենօրեայ պիտի դարձնեն շարաթն երեք անգամ հրատարակուող Մշոյը· Մենք ի սրտէ յաջողութիւն ենք ցանկանում այդ գաղափարին և չենք կարող մեր զարմացումն և հիացումը չյայտնել մի ժողովրդի՝ որ լաւ է հասկանում թէ ինչպէ՛ս պէտք է վարձատրել գրական մշակներին· Ահա՛ մի ժողովուրդ որ ապրում է և ցոյց է տալիս պարտաճանաչութեան զգացման իւր մէջ գոյութիւնը, և ամենայն գիտակցութեամբ խանարհում է այն անձի առաջ որ գարուս ազատամիտ գաղափարների մեր մէջ տարածուելու միջնորդն է եղել։

ՍԵՊՈՒՀ

* *

Պ· Արծրունի հեռեւեալ կերպիւ իր շնորհակալութիւնը յայտնած է Մշոյի մէջ իրեն եղած շնորհաւորութեանց·

Միջոց չունենալով ջոկ-ջոկ այն բոլոր անձանց իմ խորին և սրտագին շնորհակալութիւնս յայտնելու, որոնք թէ մայիսի 6 ին ինձ տուած ճաշկերոյթին են մասնակցել, թէ բնակարանս եկան ինձ շնորհաւորելու և թէ վերջապէս գրութիւններով, հեռագիրներով և ընծայներով յայտնեցին ինձ իրանց շնորհաւորութիւնն իմ գրական գործունէութեան 25-ամեակի առթիւ, չատարում եմ արտայայտել իմ խորին երախտագիտութեան զգացմունքներս այս մի քանի տողերով։

ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՀԱՇՈՒԵԿԵՑԻՆ

Գրաբէ-էլեալէ Աբուհան Եֆ· Վարթարեանի ապրանքի տասնոյց ամսոյ Ի Եւրոպայ դարձէն ետեւ տուած հաշուեկշիռ

Եկամուտ		
Աշակերտաց հագուստի կերպաս	115,50 մեթր 14,03 գրչ·-ին	1621,25
Աշակերտաց հագուստի կերպաս	40 մեթր 14·03 գրչ·-ին	561,25
Աշակերտաց շրջազգեստի կերպաս	115·60 մեթր 6,50 գրչ·-ին	751·50
Աշակերտաց շրջազգեստի	127·50 մեթր 1,75 գրչ·-ին	223
Աշակերտաց	57 գոյգ կոշիկ 29 գրչ·-ին	1653
,,	4 ,, ,, 28 ,,	112
Աշակերտաց	31 գոյգ կոշիկ 27 գրչ·-ին	918
Աշակերտաց	զգեստաց կարուածք 58 մեթր 22 գրչ·-ին	1276
,,	գիւղ և դիւանից 60 հատ	297
Ընկերութեան	հաւաքելի մեթր մը գրեթէ	290
Բնեռնկրի	երթեւեկութենէ	37
Նկեղեցւոյ	երգեց մասնաւոր մեկ մեկ մեթր գրեթէ	916
,,	երգեց գնեցողից ,, ,, ,,	564
	Գումար	9224

Մնացք

Ս· Հոգւոյ օրերն եղած	հանդանակութիւնքն և նկեղեցւոյ դրամներուն	5793,50
Թաղային	տեսակցին եղած նպաստ	1484
Բաց	թաղամասի դարձած որ վճարուած է ընկերութեան բանաստեղծներուն	1946,50
	Գումար	9224

Դիտ· գիտ· Ազգասիրաց Ընկերութեան Տեղեկագիր Խորհրդոյ Ս· Հոգւոյ տարին վարձարանի տգեղաղի տանց և տանուհոց և նկեղեցւոյ դպրաց դպրոցաց յենարանի համար հաւաքուած դրամներէն դպրոցաց ընդհանուր հաշուեկշիռ մը հրատարակելու իւր խորին շնորհակալիքն յայտնել, այն տեղի տգեղաղուհոյ ու բարեսէր տանուհոյ որոց հանձնուած մասնաւորել, իրենց ուսանողներով՝ այն հանդիսաւոր նուագարանը նուագելով Թիֆլիսոյ Հայ Ազգ· Ընկ· Տեղեկագրի Խորհրդոյ, որ ի դարձանել հարկին չեմարար իւր անկեանքին։

Նոյնպէս գոհացեր դպրատանուքիւն կը համարի իւր ինքի շնորհակալութիւնքն մասնաւորապէս վարժարանի բնակիչներուն տիկնոջ, և ի մասնաւորի հանձնապարտ Տիկին Ս· Գիւլբենկեանի՝ որ տգեղաղուհոյ հագուստ կարի և մեծ հոգի տանուհեանց տեղադրեցաւ։

Մեծարգոյ Տ· Գարեգին Սրբազան Տեղեկագրի Խորհրդոյ, որ ի դարձանել հարկին չեմարար իւր անկեանքին։

Նոյնպէս գոհացեր դպրատանուքիւն կը համարի իւր ինքի շնորհակալութիւնքն մասնաւորապէս վարժարանի բնակիչներուն տիկնոջ, և ի մասնաւորի հանձնապարտ Տիկին Ս· Գիւլբենկեանի՝ որ տգեղաղուհոյ հագուստ կարի և մեծ հոգի տանուհեանց տեղադրեցաւ։

Մեծարգոյ դպրապետ
Ի դիմաց Ազգ· Ընկ· Տեղեկագրի Խորհրդոյ

Առաջադրող
Ս· ՍՈՎԱՍԻՄՍԵԱՆ

Առաջնորդ
ԲԱՐՍԵՂ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ

1890 Մայիս 11, Գումարուաց

ԴՊՐՈՒ-ԴԱՐՁԱՆ ԴՊՐՈՒ ԹԱՂ

Դուռ-գրարի դրամ ազգային Թաղս ասենապետս Ամենայրատ Ս· Հոգւոյ տարի սաքիր· Նոգուտաս հայ-թիւրքերու Դպրատան ընդարձակ դպրոցաց մի քանի բարեկիր ազգայնոց հանդանակութեան մը ձեռնարկած էր։

Որովհետեւ մեր և գաղութներուն կը յայտարարէր թէ իր այս ձեռնարկի յուսացեալ ուտիի բնդունելութիւն գըտաւ տեղւոյն ազգայնոց մէջ, դի այն ատեն ազգասէրք ազգային դիմում ըրին, ոչ միայն իրենց զուարթ նուէրը ընծայեցին, այլ և՝ որ միւս ատեն բարեգործութեանց մէջ կը փայլին, գոնէ նեղութիւնն յայտնեցին։

Գնդեմնի նան այն մի երիտասարդասիրտ ռեմենարարներն, որոնք հանդանակութեան մասնակցելով հանդերձ ինձ ալեկոծեցան արդէնաստուերս։ այն հանդանակութիւնը լուսի էջերեց բարեգործական գրագրաստներն թեկուզերուս։

Բարեգրիչ Ս· Սարգսեան Ընկերգոյ
ԴԱՐՈՒԻՆԻ ԱՐԴԵ· Ս· ԱՆՈՒՇ

12 ապրիլ 90
առ գուրս Գուռ-գրարի

ՏՈՒՐՔԱՅԻ ՆԱՀԱՆԱՊԱՏԱՍ

Եկեղեցական ոճ 104 գրչ·, Բարեգործական Տեարք Մեքտրիչ Մանրատան 400, Մ· Ե· Ա· Ուսենան 300, Ս· Ա· Ս· Կիւլկեան 216, Յովհաննես Ա· որդի Յակոբեան 216, Միքրան Սեբաստ 108, Գեորգ Գրիգորեան 108, Տարսեղ Սեբաստ (Անգլիայ) 108, Գրիգոր Շահամիրեան 108, Ս· Ն· 108, Ոգլուի Ա· Միքրան Կ· Գարագիւզ 108, Մարտիկ Ա· Գրիգոր Գալաչեան 60, Տարսեղ Ալչլուեան 60, Բարսեղ Մանուկեան 54, Մանուկ Ագրչեան 54, Ս· Ա· Որդի Մանուկեան 54, Ե· Կ· 40, Եղբարք Սեւերեան 40, Գ·որդ Ա· Մանուկ 40, Տարսեղ Թարգմանեան 40, Տարսեղ Մանուկեան 40, Գեորգ Գրիգորեան 40, Աւետիս Թիւնէր 40, Նեղրեի Ս· Մարգար 40, Գեորգ Թարգանեան 25·

23 ապրիլ 1891 Նուիրած 45,

Բարեգործական Տեարք Բարեկ Իսանդեսեան, 03 Ի·, Սեբրան Ալչուվիրեան, Մարգար Նազարեան, 03, Գ· Ձ·, Մ· Մ·, Կարապետ Թարգարեան, 03, 03, 03, 03, Ա· Գանանեան, 03, Ս· Ի·, Ի· Կ·, Ս· Մ·, Եպիսկոպոս Տէվրիկեան, Գանդիի Ձեկոյեան, Գարբիէլ Ալչլրեան, Մ· Մ·, 03 Գ· Ս· 10, Գումար 2965 գրչ·։

ՏԻՒՐՔԱՅԻ

Բարեգործական Տեարք Ն· Ի· Ալչարեան 36 գլուխ գիւղ, Ալչլրվեանն 6 գլուխ գիւղ, Գրիգոր Իսանեան 6 գլուխ գիւղ, Կ· Գ· 16 գիւղ։, Ալբիս Գրիգորեան 3 գոյգ կոշիկ նիւթ։

Մնացք

Հանդանակեալ գրամ	2965 գրչ·	տարբերութիւնքն
,, ,,	2070 ,,	տոմսակով
Նկեղեցւոյ տարեկան	կրցած 128	
Գումար	5161	

Եկ·

Դերձակաց	2891 գրչ·	53 տնէն
Կոշկարաց	1045 ,,	
Գուլպա	74 ,,	
Մատր	100 ,,	
Նկեղեցւոյ 21 շաբաթի	1051 ,,	
Գումար	5161 ,,	

Ց. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ՄԵԾ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
1853

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

Թիւ 27
Ֆիննանեղար
Սրանգոլ

Թիւ 472
Մեծ փողոց
Բերայ

ԱՄԵՆ ՅԵՏՍԱՆ

ԿԱԶՄ
ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ ԳԵՂԵՑԿԱ ՓԱՐԱՍԻՔՈՐ

ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՊԻՏՈՅՔ

ՏՈՒՄԱՐՔ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ Ի ՀՐԱՄԱՆԻ

Տպագրութիւն

Այցեստս, Հաշուեցոյց, Շրջաբերական, Հրաւիրագիր, նամակագլուխ եւն· եւն· եւն·

☞ Յանձնարարութիւնք խնամով եւ փութով կը կատարուին։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷԼԻՐԻ

Մանասիքբրտա պուլունան վէ պուլունարբրլանաց օլան Առաքիրի Շահանէ վէ Հայվանաթը իչիւն մահալինեէ մէվգբի միւնագասատա պուլունան էրզագ վէ սայիրէնին ֆիյաթը մալիմէլերի իլէ մահալի թալիպլերի էօհտէսինատ օլուպ կէլէէք հաղիրանը բումինին օն ալթընը կիւնիւ գարարը վիրիլուպ երբմի իչիւնեիւ կիւնիւ իհալէի գաթիլէսի իճրա օլունանաղընտան պուրանա իթասընա թալիպ օլանլարընն մագամը Ս

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

"ՖԻՆԻՔՍ"

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՄԱՅՊ ԱՆԳ. ՌՈՒԿԻ 1,000,000

Հիմնեալ ի Լ՝ընտրն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք են՝ ունեցողով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթարկուց համար։

6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակաւ՝ իր ունածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաւ և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ենթասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եղերաց Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » 12,773,779

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնաւ։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՂ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շողենաւաց և առագաստանաւաց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանաւ և սակագնաւ։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գարու, Անանիատիս խան. 11

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս Ներկն օրըստ օրէ գերազանց է Նմանորինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ, իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամենեն բնական երեւոյթը տալ և ամենեն ուշադիր գիտնոն ի դիտելս հանելու կը կասեցուցնէ հեշտոց ամենամը, դէմքը կ'ամենեցնէ և նոր ոյժ կուտայ մազերոյն մարթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳԱՐԻՆԱՒՈՐԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Աշուանի երեքշնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն գնել ակատառակի մը մէջ, յետոյ բարակ պղտիկ ասեղով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած ապտնդով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցունել զոյն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը չոչնանայ։ Բայց մազերը մէկ չլլալով, ոմանք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամէ բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թանձր կ'ելլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զոյն տարբերներով պահելու համար կը բաւէ երբ յորս շաբաթն անգամ մը հեղուկին գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մորուքի և պէխերուն համար։ Պէտք կայ գլուխը լուալ գործածութենէն առաջ կամ ետքը։ Միայն գինիի և ձեռնոցը լուալ ի գործածելն։ Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործածութենէն ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը տաքցով. ապա գլուխն բանալ և այդ ներկին մէջ թրջելու թրջած ապտնդ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԵՆ ՉԳԻՆԵՑԱՆԻ

Մէկ կեղծանուանի ԷՍՄԱՐԼՆ ԳԱՐԻՆԱՒՈՐԱՆ։ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոլվոտա, Պահանանի քով, կայսրան Ղալաթիա Շեշլիի թրամուէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 6

ՈՍԿԵԱՑ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՑ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ

ԱՐՄԱՏԱՑԱԿԱՆ ԲԻՒԺՈՒՄՆ

ՍՏԱՄԲՈՒԼԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՈՒՈՒԱ ՎԱՏԱՑԱԿԱՆ 1872 ՓԱՐԻԶ

ՏԻՒՌԱՆԻ ԳԻՆԻՆ

88

Ցիրանացի և օտար թժշկաց 4,000է աւելի ներբողալից վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւն այս գինիին, որ Ակիքանինէ գինիին չատ անտրժանամէ։

Կաղարդել և զարգացուցիչ է մազերուն։ Կ'ուրախացնէ մարդուն։ Կը դիմադրեցնէ հիւանդութեանց։

ԿԵՂԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՏԱՆ. 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ՆՈՒԹԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Իրեան յարմար է ներկելու համար կոշիկներն որք առանցին անգամին կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ Դանուար պոյտառութիւն մ'ունի, ամիսներ շաբաթի մը կը տեւէ։ Կոշիկներն անթափանցելի կ'ելնէ ջուրի և խոնաւութեան։ Ցիրկ կամ ուրիշ ապտակութիւնները գիրերու կը գիրցուցնի թիւրեան լաքով մը, առանց փոխելու նոր փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի ոչանց և կանանց ամեն տեսակ կոշիկներու։ Կարելի է գործածել զոյն՝ նոր ներկելու համար մանաւորապէս կոշտանուտ կիրները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի առաջին խնամով որբել, այնպէս որ հին ներկին հետ չմնայ։ Ապա մաղուած հեղուկին բռել, կամ ապտակի կտորով մը կամ վրձնով։ Թրջուած մասերն թեթեւ կը չորցնի։

Զգուշանալ կեղտերն.

Ընդհանուր կեղտանուանցին է ԷՍՄԱՐԼՆ ԳԱՐԻՆԱՒՈՐԱՆ։ Ընդլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոլվոտա, Պահանանի քով, կայսրան Ղալաթիա Շեշլիի թրամուէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 6

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

211, Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կոշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութիւնաց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կոշիկները հեռուներու վերջին գնելով կը վաճառուին։

Գոթին կալոշ	ղրշ 95	Պալատական կալոշ	ղրշ 45
Գոթին	» 67	Կանանց մուճակ	» 40
Մոյկ	» 150	Կանանց սկարբին	» 45
Սկարբին	» 52		291

ՎԵՑ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ

ԿԸ ՄՆԱՑ ՏԱԿԱՒԻՆ

ԵՕԹԸ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ ՇԱՀԵԼԻՔ

ՊԷՎԻԼԱՔՈՒԱ ԼԱ ՄԱՂԱՅԻ

Պարգեւաւոր պարտատոմսերով

Երաշխաւորեալ իտալական պետութեան արժէքներով օրք Աւանդից և Փոխատուութեանց Արքայական Գանձուկին յանձնուած են թիւ 2,504 և 14,614 ստացագրերու համաձայն

Այս ՊԱՐՏԵՆԱՒՈՐ ՆՈՐ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐ Պէվիլաքուա լա Մաղայի վերակազմակ. փոխատուութիւն, հաստատուած են իտալիոյ Ուսմունքին թագաւորին 1884 յուլիս 1 թուականի հրովարտակով։

Փոխատուութիւնը կը բաղկանայ 32,481,900 ֆրանք դրամագլուխէ, բաժանուած 2,452,000 պարտատոմսէ։ Ջնջելի է 115 վիճակահանութեամբ՝ 1889 մարտ 30էն մինչեւ 1938 դեկտեմբեր 31 մայր 11 վիճակահանութեանց մէջ պիտի չանցնի

25,301 պրէմի